

УДК 330.34

JEL Classification: M21

Пашняк Є. В.,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

Зибарева О. В.,

д-р екон. наук, професор,

професор кафедри бізнесу

та управління персоналом,

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

МЕТОДОЛОГІЯ ТА СТАНДАРТИ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

Вступ. У сучасному світі, де зміни є невід'ємною частиною будь-якої діяльності, управління проектами в умовах нестабільного середовища стає все більш актуальним. Неприятливі економічні, політичні, соціальні та технологічні фактори можуть суттєво вплинути на реалізацію проектів, що вимагає від проектних менеджерів адаптивних підходів і методології.

Результати досліджень. Проект являє собою набір цілеспрямованих, послідовних у часі, одноразових, комплексних і нерегулярних дій (заходів або робіт), спрямованих на досягнення кінцевого результату в умовах обмежених ресурсів і чітко визначених строків початку та завершення [2, с. 9].

Методологія в управлінні проектами – це набір правил, умов, принципів і дій, які слід дотримуватись для успішного завершення проекту. Це свого роду стандартизація підходу до роботи. Наприклад, методологія може визначати, з яких етапів складаються робочі процеси, як контролюється виконання завдань, відбувається взаємодія між членами команди, приймаються рішення та включати інші стандарти ведення проекту.

Основні методології, які використовуються в управлінні проектами в умовах нестабільного середовища включають Waterfall, Agile, Scrum, PRINCE2 та інші [1].

Каскадна модель Waterfall є однією з найбільш поширених традиційних моделей в управлінні проектами. Її основний принцип полягає в послідовності: кожен етап проекту "перетікає" в наступний, як вода у водоспаді. Зазвичай Waterfall використовується в проектах, які можуть бути поділені на послідовні логічні частини.

Методологія Agile була створена як реакція на обмеження та жорсткий регламент Waterfall. Основний сенс Agile полягає в тому, що проект може розвиватись та змінюватись, відповідно продукт, рішення чи результат проекту можуть змінюватись разом із ним. В реальному управлінні проектами часто впроваджують не саму методологію Agile, а її фреймворки, такі як Scrum, eXtreme Programming (XP), Kanban, Scrumban. Всі вони дотримуються гнучкості Agile і відрізняються конкретними інструментами та підходами до управління.

Scrum є найпопулярнішим фреймворком у рамках Agile. Багато компаній, які практикують Scrum, навіть наймають окремого спеціаліста – Scrum-майстра. Його основне завдання – усунути всі перешкоди на шляху до ефективного виконання роботи [1].

Фреймворк Kanban ще більш гнучкий, ніж Scrum. Його суть полягає у візуалізації робочих процесів за допомогою канбан-дошок з картками, які описують завдання. Він забезпечує обмеження в кількості завдань, які не взяті у виконання, що дає можливість уникнути неефективностей у менеджменті [1].

PRINCE2 часто плутають з підвидом Waterfall через жорстку регламентацію, але це повноцінна методологія. PRINCE2 ґрунтується на семи принципах, темах та процесах, що відповідають ряду обмежень: час, гроші, ризики, вигоди, якість та зміст проекту. Відповідні принципи забезпечують основу управління ефективного та раціонального управління проектом, вибрані теми допомагають керувати важливими аспектами проекту відповідно до цих принципів, а процеси забезпечують застосування цих принципів і тем у конкретних діях протягом усього проекту.

Методологія Six Sigma зазвичай використовується для контролю якості створення продукту, а не для управління проектом. Основна мета Six Sigma – вдосконалення існуючих процесів та усунення помилок. Впровадження цієї методології передбачає попереднє визначення вимог до майбутнього проекту, а під час його реалізації – пошук недоліків, їх виправлення та відповідне покращення продукту [1].

Використання зазначених методів в управлінні проектами в умовах нестабільного середовища дозволяє досягти кількох ключових переваг:

- спільне розуміння процесів і ролей;
- точніше визначення ресурсів і прогнозування результату;
- підвищення продуктивності співробітників;
- швидше і краще вирішення робочих питань;
- професійне зростання проектного менеджера;
- покращення атмосфери в команді;
- уникнення повторення помилок.

Висновок. Управління проектами в умовах нестабільного середовища вимагає від проектних менеджерів використання адаптивних методологій і стандартів, ефективного управління ризиками, забезпечення гнучкості та адаптивності, лідерства і мотивації команди, а також використання сучасних інструментів і технік. Реалізація цих підходів дозволяє забезпечити успішне виконання проектів, незважаючи на зовнішні зміни і виклики. В сучасному швидко змінюваному світі це стає ключовим фактором для досягнення конкурентних переваг і стійкого розвитку організацій.

Список використаних джерел

1. Популярні методології управління проектами: від гнучкої Agile до вимогливої PRINCE2. URL: <https://wizedclub.education/blog/populyarni-metodologiyi-upravlinnya-proyektami-vid-gnuchkoyi-agile-do-vimoglivoyi-prince2> (дата звернення: 10.06.2024).
2. Управління проектами : навч. посіб. / уклад.: Л. Є. Довгань, Г. А. Мохонько, І. П. Малик. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.

